

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA KLASY VI

Ocena dopuszczająca:

Kształcenie literackie

- rozpoznaje bohaterów powieści,
- formułuje pytania na wskazany temat,
- konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami,
- zna pojęcie *fikcja literacka*,
- wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym,
- odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego,
- przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód,
- zna pojęcie *literatura fantasy*,
- zapisuje prosty dialog,
- przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem,
- zna pojęcie *reklama*,
- wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję,
- odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej,
- czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym,
- określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie,
- opowiada o zdarzeniach,
- zna pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa*,
- wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji,
- porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej,
- wyszukuje w tekście neologizmy,
- wymienia wybrane cechy klasycznej baśni,
- wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze,
- zna pojęcie *adresat wiersza*,
- określa nastrój wiersza,
- czyta uważnie przypowieść ,
- określa cechy i postawy bohaterów przypowieści,
- wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym,
- dostrzega komizm w bajkach,
- wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie,
- zna pojęcie *kontrast*,
- rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich,
- omawia morał wybranej bajki,
- czyta teksty poetyckie,
- zapoznaje się z pojęciem *hymnu*,
- rozpoznaje modlitewny charakter utworu,
- rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną,
- zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego,
- przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny,
- ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku,
- wie, co przedstawia martwa natura,
- podaje podstawowe informacje na temat obrazu,
- przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu,
- rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu,
- wie, co jest tematem powieści przygodowej,
- określa typ narratora występującego we fragmencie powieści,
- wskazuje bohaterów realistycznych,
- rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści,

- opowiada o wydarzeniach,
- czyta rady dla dyskutujących,
- bierze udział w dyskusji.

Kształcenie językowe i ortografia

- wyszukuje wyrazy z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady pisowni *ó* i *u*, stara się je stosować,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy,
- rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika,
- rozpoznaje nieosobowe formy czasownika,
- rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane,
- wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej,
- zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *ić*, w czasie przeszłym i stara się je stosować,
- zna zasady pisowni *nie* z czasownikami i stara się je stosować,
- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników,
- rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego,
- zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego,
- rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny *się*,
- zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym *się*,
- wyszukuje wyrazy z częstkami *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni części *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *byście*,
- rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy,
- rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika,
- zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować,
- wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika,
- wyszukuje wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady pisowni *rz* i *ż*, stara się je stosować,
- rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy,
- określa liczbę i rodzaj przymiotników,
- zna stopnie przymiotnika,
- stopniuje przymiotniki,
- wyszukuje wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady pisowni *h* i *ch*, stara się je stosować,
- rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy,
- rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem,
- zna stopnie przysłówka,
- stopniuje przysłówki,
- rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy,
- odróżnia liczebniki główne od porządkowych,
- odróżnia liczebniki proste od złożonych,
- dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników,
- zna pojęcie *zaimek*,
- rozpoznaje niektóre *zaimki* wśród innych części mowy,
- rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy,
- rozpoznaje przyimki proste i złożone,
- wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe,
- wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych,
- zna pojęcie *spójnik*,

- rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy,
- zna pojęcie *wykrzyknik* jako część mowy,
- rozpoznaje wykrzykniki w tekście,
- zna pojęcie *partykuła*,
- rozpoznaje partykuły w tekście,
- tworzy różne typy wypowiedzeń,
- stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi,
- odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika,
- rozpoznaje w zdaniu orzeczenie,
- wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej,
- zna pojęcie *orzeczenie czasownikowe*,
- zna pojęcie *orzeczenie imienne*,
- rozpoznaje w zdaniu podmiot,
- zna pojęcie *podmiot gramatyczny*,
- zna pojęcia *podmiot szeregowy* i *podmiot towarzyszący*,
- rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami,
- zna funkcję składniową przydawki,
- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami,
- zna funkcję składniową dopełnienia,
- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu,
- zna funkcję składniową okoliczników,
- zna pojęcie *zdanie podrzędnie złożone*,
- ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone,
- rozpoznaje zdania współrzędnie złożone,
- zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych,
- rozpoznaje zdania podrzędnie złożone,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne przydawkowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe*,
- zna rodzaje zdań okolicznikowych,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym ,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym ,
- stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń,
- zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować,
- dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,
- dzieli wyrazy na głoski i litery,
- wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce,
- odróżnia spółgłoski od samogłosek,
- wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować,
- zna pojęcia *głoski ustne* i *głoski nosowe*,
- podaje przykłady głosek ustnych i nosowych,
- wyszukuje wyrazy z zakończeniami *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- dzieli wyraz na sylaby,
- prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem,
- rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne,
- rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie,

- zna pojęcia *zgrubienie* i *zdrobnienie*.

Ocena dostateczna:

Kształcenie literackie

- prezentuje bohaterów,
- buduje zróżnicowane pytania,
- opisuje reakcje bohaterów,
- dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze,
- uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych,
- opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii,
- omawia różnice między szkołą dawną i współczesną,
- zna funkcje dialogu w tekście literackim,
- rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się,
- zapisuje dialog, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku,
- podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia,
- posługuje się ze zrozumieniem terminami *plener*, *kadr*,
- wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście,
- redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku,
- odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających,
- odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych,
- rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych,
- tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku,
- opisuje tytułowych bohaterów komiksu,
- wskazuje motywy wykorzystane w komiksie,
- objaśnia pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa*,
- ustala czas akcji,
- wyszukuje informacje w tekście,
- wskazuje elementy komizmu w utworze,
- wymienia większość cech klasycznej baśni,
- wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego,
- określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza,
- wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu,
- odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście,
- ocenia zachowanie pana wobec sług,
- rozumie znaczenia słów i pojęć: *drugie dno*, *prawdy moralne*,
- odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście,
- zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego,
- przytacza właściwe fragmenty tekstu,
- wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach,
- ocenia postępowanie bohaterów,
- formułuje pouczenie wynikające z utworu,
- zna pojęcie *komizm*,
- określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach,
- wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu,
- wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią,
- sporządza plan najważniejszych zdarzeń,
- przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi,
- redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku,
- odtwarza główne wydarzenia utworu,
- dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń,
- opisuje zachowanie skonstrastowanych postaci,

- zna pojęcie *monolog*,
- opisuje obrazy poetyckie w utworze,
- opisuje nastrój wiersza,
- wymienia cechy hymnu,
- wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio,
- wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym,
- wymienia imiona pierwszych bóstw,
- wyodrębnia etapy powstawania świata,
- opowiada o powstaniu człowieka,
- nazywa stwarzane kolejno byty,
- opisuje świat stworzony przez Boga,
- porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata,
- wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego,
- zapisuje poprawnie datę dzienną,
- redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku,
- wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów,
- wyraża opinię na temat dzieła malarskiego,
- redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku,
- wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem,
- określa emocje osoby mówiącej,
- nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu,
- identyfikuje utwór jako powieść przygodową,
- zna cechy filmu kultowego,
- rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu,
- dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze,
- wie, co obejmuje scena filmowa,
- wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego,
- wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych,
- określa tematykę wywiadu,
- prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa.

Kształcenie językowe i ortografia

- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u,
- tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika,
- tworzy formy różnych czasów czasownika,
- odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje,
- wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to*,
- poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach,
- zna pojęcia *czasowniki przechodnie* i *czasowniki nieprzechodnie*,
- stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym,
- stosuje zasady pisowni *nie* z czasownikami,
- zna zasady pisowni *-źć*, *-ść*, *-qć* w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować,
- poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach,
- tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego,
- stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego,
- stosuje formy zaimka zwrotnego *się* w sytuacjach typowych,
- zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni części *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* i stara się je stosować,
- odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych
- stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna pojęcia *rzeczowniki żywotne* i *nieżywotne* oraz *rzeczowniki osobowe* i *nieosobowe*,
- tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych,

- wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika,
- rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności,
- zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz* i *ż*,
- wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika,
- określa przypadki przymiotników,
- wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *h* i *ch*,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą,
- wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki,
- zestawia przysłówki o przeciwstawnym znaczeniu,
- wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu,
- wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika,
- rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone,
- wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu,
- wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy,
- stosuje poprawne formy zaimków odmiennych,
- tworzy przyimki złożone,
- wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika,
- rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przyimkowych,
- zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych i stara się je stosować,
- wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków,
- uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu *nie* z różnymi częściami mowy,
- wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi,
- rozpoznaje równoważniki zdań,
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego,
- rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu,
- wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne,
- rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu,
- zna pojęcie *podmiot logiczny*,
- zna pojęcie *podmiot domyślny*,
- wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe,
- buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami,
- wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka,
- buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami,
- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia,
- buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami,
- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki,
- wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określane i określające,
- wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające,
- objaśnia pojęcie *zdania podrzędnie złożone* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne,
- zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe,
- odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu,
- objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne przydawkowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe,
- rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe,

- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe,
- stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,
- korzysta ze słownika wyrazów obcych,
- zna budowę słownika poprawnej polszczyzny,
- wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny,
- rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek,
- rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie,
- stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- odróżnia głoski ustne od nosowych,
- zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych *en, em, on, om*, stara się je stosować,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami *-ę, -em, -ą, -om*,
- wie, czym jest akcent wyrazowy,
- określa funkcję akcentu zdaniowego,
- dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy,
- podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych,
- rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście,
- tworzy zdrobnienia i zgrubienia.

Ocena dobra:

Kształcenie literackie

- uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami,
- wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań,
- objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście,
- wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna,
- dobiera trafne argumenty w dyskusji,
- omawia różne elementy świata przedstawionego,
- wyraża opinię o szkole w różnych epokach,
- wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej,
- używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć,
- zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych,
- redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu,
- używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa *reklama*,
- rozpoznaje przysłówia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych,
- zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych,
- tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym,
- opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu,
- określa problematykę utworów komiksowych,
- wyszukuje w tekście neologizmy,
- wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f.,
- używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego,
- opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza,
- objaśnia przenośne znaczenia w wierszu,
- określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści,
- analizuje problem winy i kary,
- przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści,

- określa cechy fabuły przypowieści,
- odczytuje podstawowe treści ukryte ,
- przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową,
- poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów,
- zna pojęcie *ironia*,
- uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia,
- wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce,
- redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę,
- porządkuje wydarzenia według podanego schematu,
- zna pojęcie *retrospekcja*,
- objaśnia przemianę bohatera,
- nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci,
- określa temat utworu,
- opisuje postawę bohatera utworu,
- przedstawia i uzasadnia swoje zdanie,
- wskazuje użyte w utworze środki językowe,
- określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia,
- określa, czy tekst jest hymnem,
- zestawia wartości i antywartości,
- porządkuje relacje na temat bohatera,
- rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej,
- formułuje pytania o charakterze filozoficznym,
- opowiada o powstaniu świata według mitologii,
- wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii,
- opisuje sposób stwarzania świata przez Boga,
- podaje cechy Boga,
- wymienia przywileje i obowiązki człowieka,
- wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata,
- objaśnia pojęcia *język oficjalny* i *język nieoficjalny*,
- analizuje budowę regulaminu,
- redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny,
- określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza,
- wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście,
- omawia pojęcie *zgrubienie*, odwołując się do przykładów z tekstu,
- dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim,
- wyszukuje przerzutnie w tekście,
- omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność,
- określa tematykę serialu,
- objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci,
- dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie,
- wyraża własną opinię na temat aktorstwa,
- charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze,
- formułuje właściwe kontrargumenty.

Kształcenie językowe i ortografia

- zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu,
- przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to* i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu,
- poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych,
- odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich,
- poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika,
- poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym,

- stosuje zasady pisowni *-źć, -ść, -qć* w zapisie zakończeń bezokolicznika,
- poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach,
- przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika,
- poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego,
- opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem *się* i bez niego,
- poprawnie stosuje zaimek zwrotny *się*,
- stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni części *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne,
- rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe,
- określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przymyki,
- wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika,
- odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu *oko, ucho* – w zależności od znaczenia,
- tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe,
- stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach,
- objaśnia funkcję stopni przymiotnika,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem,
- objaśnia funkcję stopni przysłówka,
- wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot,
- stosuje prawidłowe formy liczebników,
- wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych,
- rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują,
- rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią,
- używa poprawnych wyrażen przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności,
- odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażen w funkcji przysłówka,
- stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- używa wykrzykników w wypowiedziach,
- rozpoznaje funkcje wykrzykników,
- używa partykuł w wypowiedziach,
- rozpoznaje funkcje partykuł,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń,
- wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach,
- rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu *trzeba, można, należy, warto* z towarzyszącym im bezokolicznikiem,
- nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika,
- rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego,
- rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego,
- rozpoznaje zdania bezpodmiotowe,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-i, -ii, -ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy,
- rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia,
- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy,

- rozumie zależność między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia,
- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny,
- nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych,
- przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów,
- przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu,
- tworzy zdania podrzędne przydawkowe ,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym,
- tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe ,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym,
- nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych,
- tworzy zdania podrzędne okolicznikowe,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym,
- tworzy zdania podrzędne podmiotowe ,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym,
- tworzy zdania podrzędne orzecznikowe,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym,
- poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,
- korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny,
- wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń,
- prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach,
- poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek,
- poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe,
- stosuje zasady pisowni połączeń literowych *en, em, on, om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-ę, -em, -q, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- prawidłowo akcentuje większość wyrazów,
- stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową,
- stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- używa wyrazów i określeń synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
- zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie,
- podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie.

Ocena bardzo dobra:

Kształcenie literackie

- ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej,
- tworzy uporządkowany zestaw pytań,
- ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze,

- odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach,
- w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń ,
- przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole,
- analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych,
- rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych,
- zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych,
- określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie,
- wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści,
- objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń,
- redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu,
- operuje słownictwem związanym z reklamą,
- rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych,
- określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym,
- używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych,
- zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter,
- określa funkcję neologizmów,
- wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f.,
- tworzy notatkę encyklopedyczną,
- używa ze zrozumieniem słowa absurd ,
- formułuje przesłanie utworu,
- przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu
- określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego,
- wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich,
- objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego w przypowieściach,
- omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym,
- rozpoznaje różne rodzaje komizmu,
- wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek,
- objaśnia funkcję kontrastu w bajkach,
- wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek,
- używa ze zrozumieniem słów *manipulacja* i *hipokryzja*,
- wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych,
- redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę,
- charakteryzuje sposób prowadzenia narracji,
- określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze,
- omawia wartości wyeksponowane w tekście,
- przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi,
- interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym,
- używa ze zrozumieniem słów *nostalgia*, *idealizacja* w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej,
- określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu,
- głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- wskazuje funkcję apostrofy,
- wyjaśnia znaczenie metafor,
- opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej,
- formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych,
- opisuje walki bogów i określa ich emocje,
- używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności,
- wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności,
- objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz,
- wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata,
- określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu,
- analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej,
- rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego,
- formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach,

- redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny,
- opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznaczących określeń,
- wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza,
- objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu,
- używa ze zrozumieniem słowa *dogmat*,
- wskazuje w tekście wyrazy oceniające,
- używa ze zrozumieniem wyrazów *subiektywny, obiektywny, pejoratywny*,
- przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje,
- porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej,
- formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła,
- redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu,
- odczytuje znaczenie przenośnych określeń,
- porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice,
- objaśnia pojęcie *film kultowy* w odniesieniu do *Gwiezdných wojen*,
- opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępujących do filmu,
- wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy,
- objaśnia pojęcie *kino familijne* w odniesieniu do serialu *Rodzina zastępcza*,
- odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym,
- określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad,
- formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką,
- sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci,
- odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych,
- określa rolę bohaterów w rozwoju akcji,
- posługuje się ze zrozumieniem słowem *dezaprobata*,
- przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji.

Kształcenie językowe i ortografia

- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników,
- funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach,
- używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi,
- poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym,
- poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika,
- korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników,
- funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach,
- poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego,
- omawia funkcje zaimka zwrotnego *się* w różnych konstrukcjach składniowych,
- poprawnie zapisuje części *-bym, -byś -by, -byśmy, -byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite,
- stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika,
- wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów,
- wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników,
- tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem,
- prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników,
- funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem,
- prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z h i ch w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,

- rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przystówek,
- funkcjonalnie używa różnych stopni przystówka w swoich wypowiedziach,
- używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych,
- funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach,
- poprawnie odmienia liczebniki wielowyrzowe,
- funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach,
- wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- poprawnie zapisuje przyimki złożone,
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe,
- funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach,
- określa funkcje wykrzykników,
- poprawnie zapisuje wykrzykniki,
- określa funkcje partykuł,
- poprawnie zapisuje partykuły,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzi dla osiągnięcia zamierzonych efektów,
- wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzi w interpretacji tekstów poetyckich,
- funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu *trzeba, można, należy, warto* w zdaniu,
- wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów,
- rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach,
- funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-i, -ii, -ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach,
- funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki,
- rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku,
- określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących,
- celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach,
- funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach,
- objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne,
- używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu,
- funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu,
- zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie przydawkowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie dopełnieniowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym,
- funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie podmiotowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie orzecznikowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,
- korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,

- wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych,
- poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach,
- poprawnie zapisuje połączenia literowe *en, em, on, om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-ę, -em, -ą, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- prawidłowo akcentuje wyrazy,
- funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi,
- poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy,
- funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne,
- używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi.

Ocena celująca:

Kształcenie literackie

- wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego,
- redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu,
- wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantastyki,
- redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu,
- redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu,,
- tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe,
- tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu,
- objaśnia intertekstualny charakter opowiadania,
- redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu,
- omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych,
- w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania,
- tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu,
- redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu,
- opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu,
- opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny,
- redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu,
- interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu,
- bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu,
- formułuje refleksje na temat problemu poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu,
- objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu,
- redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu,
- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi,
- wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli,
- interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła *Stworzenie Adama* i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym,

- redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu,
- analizuje tekst na poziomie metaforycznym,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza,
- wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej,
- redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu,
- swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza,
- przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury,
- redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu,
- twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu,
- opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki *Teatryku „Zielona Gęś”* – oryginalny pod względem treści i stylu,
- objaśnia na podstawie informacji w *Słowniczku* funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego,
- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi,
- wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska.

Kształcenie językowe i ortografia

- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó i u,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni,
- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym,
- sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny,
- wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika,
- używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym się w sytuacjach nietypowych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście*,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni,
- funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników,
- sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz i ź,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni h i ch,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni,

- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników,
- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni,
- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymków, wyrażeń przymkowych oraz ich funkcji,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przymków złożonych i wyrażeń przymkowych,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzi w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-i, -ii, -ji*,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu,
- przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu,

- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych *en, em, on, om*,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-ę, -em, -q, -om*,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków.